

Елиф Шафак

Речник на погледите

Превод от английски
КРАСИМИРА АБАДЖИЕВА

ЕГМОНТ

ЕГМОНТ

Всички права запазени. Нито книгата като цяло, нито части от нея могат да бъдат възпроизведени под каквато и да било форма.

Оригинално заглавие *Mahrem*

Copyright © Elif Shafak 2000

Преводът е от английски език,
по изричното желание на авторката.

Превод Красимира Абаджиева

Редактор Петя Дочева

Коректор Таня Симеонова

Дизайн и илюстрация на корицата Стоян Атанасов

Издава „Егмонт България“ ЕАД

1142 София, ул. „Фритъф Нансен“ 9

www.egmontbulgaria.com

Отпечатано във „Фолиарт“ ООД, Добрич, 2015

ISBN 978-954-27-1562-7

„Зад всяка ромбоидна рамка се спотайват любовитни очи; шпионка до шпионка с формата на баклава; хиляди очи в рамки наблюдават махалата.“

Рефик Халид
„Три поколения, три живота“

ИСТАНБУЛ – 1999

Сънувах летящ балон. Не можех да определя цвета му, но тъй като небето беше пепелявосиво, облаците снежнобели, а слънцето яркожълто, едно беше сигурно – балонът не беше нито пепелявосив, нито снежнобял, нито яркожълт. Летящият балон в съня ми съществуваше до мига, в който го виждах, и спря да съществува веднага щом изчезна.

Летящият балон се вдигаше ритмично, снежнобелите облаци го заобикаляха свенливо, пепелявосивото небе се смрачаваше и тъкмо когато яркожълтото слънце залезе в тишина без ехо, излезе буен вятър. В миг бяхме разтресени от внезапната му сила. Посипаха ни вар, катран, глина, клечки и клони, буболечки и прахоляк. Трябваше да затворя и двете си очи, инак бурята щеше да отнесе онова, което видях. Клепачите ми се докоснаха и тогава чух шум, подобен на звука на цвъртящо във вода вряло олио. Балонът изпускаше въздух;

пръскаше празнота в празнотата, без да го виждам. Не издържах и отворих очи. Твърде късно. Той не съществуваше. Съществувах аз. Бях будна.

Б-В седеше на ръба на леглото и ме гледаше ядосано с повдигнати вежди.

– Откога те бутам и не мога да те събудя. Стига си спала! Отвори очи!

Без да чака нито миг, той отметна одеялото със замах. Тялото ми приличаше на оплетена в мрежи лодка, заседнала в пресъхнало море. Бях лишена от топлата тъма на водата. Със свито сърце посрещнах дневната светлина, но Б-В нямаше търпение да чака. Докато спях, мъргах неспокойно крака и бях доволна, че одеялото ме прикрива, а сега се налагаше да спра да ги движа. Настоятелният тон на Б-В ми действаше като магнит.

– На улицата е направо ад, истинска лудница, а нейно величество хърка ли, хърка. Ставай, ела да видиш какво става навън!

Вратата на терасата беше отворена и вятърът подухваше. Пердетата се олюляваха като в страшните филми за обитавани от призраци къщи, а небето се мяркаше в пролуките. Беззвездна, безоблачна, безлунна нощ. Катранен филтър пред очите ни, за да не бъдат заслепени.

Застанах на разстояние от прозореца.

Видях каквото видях с очите на Б-В.

На разстояние от прозореца.

Онова, което видях с очите на Б-В, беше следното:

В началото на стръмната улица... петдесетинагодишна... възпълна... бледа... на вид хрисима... жена... домакиня... с бархетна нощница... и панто-

фи с помпони... изхвърлена навън... под уличната лампа... гледа рояка мухи около нея... засенчващи светлината... всичко е безнадежно... по това време на нощта... очите ѝ вторачени... в крилата на мухите... на петдесет и няколко... петдесет трудно изтърколени години... страдалка... готова да ознаменува мъките си... съжалява за всяка сторена крачка... всеки миг ще заиграе кючек... омъжена майка с деца... три на брой... гърди като изцедени лимони... рано пресушена утроба... не би могла да не обича своята плът и кръв... но не би могла да си представи... факта че би липсвала на някого... нищо че беше винаги добре приета... тя си беше такава... общителна... тиха като мишле... никой не правеше баница със спанак като нея... нареждаше девет малки кнедли в една лъжица... кори, тънки като перце... ами лозовите ѝ сарми... почеркът ѝ бе като перлен наниз... когато беше ученичка... тогава всичко беше хубаво... като топло мляко... животът се плъзгаше досуц мехлем в гърлото... стопляше я... в онези дни... всички се въртяха около нея като около перка... по нейна команда... че и бъдещият ѝ съпруг грубиян... той преди всичко... как тичаше след нея... „онзи грубиян, дето само ми се увърта, изобщо не говори“... и след всичките тези години... без капка чувство за срам... без да се съобразява с възрастта си... взе че си тръгна... напусна толкова прекрасно гнездо... жена като роза... децата и те... да жертваш всичко... и за кого... за момиче на възрастта на дъщеря му... за тая уличница... ама когато ѝ омръзне... когато похарчи парите му... ще го изрита... стискай зъби... такива са мъжете... ще се вразуми с времето... търпи заради децата... не си едигствената...

всички сме го преживели... и починалият ти баща е съгрешавал... ама и гума не съм му казвала... изпълнявай задълженията си... прави си черешовия шербет... ще мине и това... ще мине и ще замине... като всичко останало... разбира се че ще се върне... ще падне на колене и ще ти поиска прошка... никой друг не може да прави... такава спаначена баница... да нареди девет кнедли в една лъжица... оная разваленщина сигурно не знае къде е кухнята... тя има други качества... жените като нея са като пламък на кибритена клечка... стане ли от леглото и изгасва... та в този смисъл жените като теб са вече легенда...

Бархетна нощница... пантофи с помпони... макар да е раздразнителна понякога... тя е неотменно мила... като топло мляко в гърлото... плъзга се надолу... леко гранясал вкус... може би млякото се е развалило... плюе бързо... отвратително лепкаво... каймакът... повдига ѝ се...

Единият помпон е доста разхлабен... като откъснато от устните парченце мъртва кожа... опитало да се отдели от собствената си плът... от гнездото... от принадлежността си... виси... ще падне без съмнение... няма да го бъде... ами другият... който е все така здраво защит... или се прави на такъв... преструва се на онова, което не е... истината трябва да бъде прозряна... помпонът трябва да бъде откъснат... но ако падне сам... дори да изглежда добре защит... явно ще бъде най-добре да не се опитва да прави невъзможното... пусто любопитство... иска да опита... да се увери... събува пантофа... със здраво защития помпон... а роякът мухи е далеч... лешояди след мърша... черен облак лепки поглъщащи плътта на светлината...

– Пачаври такива! Пачаври! Пачаври! – вика
тя след мухите.

Гласът на жената цени нощта.

На разстояние от прозореца.

Ето какво видях през очите на Б-В.

Много късно през нощта, в една от двете част-
ти на Истанбул, в квартал, където често съсед-
стваха порядъчни семейства и свободомислещи
необвързани хора, на върха на стръмен и труден
за изкачване и слизане хълм, една петдесетинаго-
дишна жена, майка на три деца, се подпираше на
уличната лампа и крещеше на мухите, тъй като
искаше съпругът ѝ да се върне. Кучета виеха, вра-
ти се отваряха, светеха лампи, плачеха бебета и
клюката за следващите няколко дни вече къкре-
ше. Съседите излязоха на балконите и на прозор-
ците; показаха се и на улицата. Ококорените им
като кръгли чинийки очи блестяха от лумналото
оживление. Ключарската мелница беше пълна със
зърно за цяла зима. Всички гледаха с любопит-
ство и попиваха детайлите.

Като казвам всички, имам предвид всички без
обитателите на къщата!

Слисани от случилото се, деца, сестри, пле-
менници, баби и дядовци изхвърчаха на улицата
боси, по пижами и нощници, с кремове на лицата
и ролки на косите, заобиколиха жената, започнаха
да я щипят, да я гърнат и молят да се прибере.
„Трябва да влезе вътре, вътре може да прави как-
вото иска, да плаче, да крещи на воля, само да се
прибере, че съседите да не я гледат. Може да я
чуват, ама да не я виждат.“

С изключение на най-малкия в семейството,
страхът от срама е изписан на лицата на обита-

телите на къщата. Той е любвеобилен палавник на пет години, така че суматохата не го смущава. Другите носят страховете си на верижка като гривна или огърлица. Сноват и търсят нови стракове. Възрастните не му обръщат внимание, те са твърде заети да озантят жената, ала това никак не е лесно, никак.

Тя е нечия леля, сестра и майка, но никои не може да ѝ нагвие, тъй като жената притежава силата на лудите, а както казват, лудият е силен за десетима.

Накрая разбраха, че няма да успеят да я приберат, че е извън всякакъв контрол, и я набутаха в едно такси. Не можаха да я вкарат в тяхната кола, тъй като някой отново беше паркирал на тротоара и задръстил пътя. Колата на тротоара беше на някого от съседите зяпачи и не беше трудно да разберат на кого е, но решиха да не повдигат въпрос, а бързо да я качат на такси и да я заведат в първата най-близка, но и достатъчно отдалечена болница.

Таксиджията... млад хубав мъж... наскоро оженен... позволи на жена си да работи... докато имат деца... похвално за модерните му разбираня... но двамата бяха затънали до гуша в дългове... това, че жената работи, има и положителни страни... на смяна след него идва приятелят му млад шофьор... работят цяла нощ... до сутринта... когато отново поема таксито... двамата работят за шефа си... той пък спечелил лотарията... мускулест бабаит... досуц бъчва... все още сънува, че е беден... благодари на всевишния, щом отвори очи... на висок глас... и все брочи парите... иска и

последната пара ... тихичко... че Господ да не го чуе... таксиджията и приятелят му... спечелили не спечелили... винаги дават една и съща сума... в ръката на шефа... но приятелят не е с модерни разбирания... не разрешава на жена си да работи... пък и кой ли би я взел... тя прилича на плашило... пет деца едно след друго... и петте нейно копие... с криви усти и носове... безформени лица... а жената на нашия човек не е такава... слабичка... фина... свежа... макар да е малко нисичка... прилича на модел... наистина... само си губи времето в бутиците в които работи... така мисли тя... а има и един тип... само я притеснява... под претекст че купува ризи и пуловери... минава през магазина всеки ден... таксиджията ще отиде в магазина на другия ден и ще сложи точка на това... когато мисли за жена си... често изпитва копнеж и... няколко пъти не можа да се сдържи... спря таксито и се отби за малко у дома... а съседите се подхилкваха подигравателно... той не обикаля често района където живее... работи без почивка... наистина работи бог му е свидетел... но честно казано му се иска тази вечер да попадува с жена си... може би щом се отърве от клиентите... поглежда ги в огледалото... и си мисли: „Колко жалко... горката жена е превъртяла... не е лесно... всичко е толкова скъпо... цените се покачват всеки ден.“ Затова работеше нощем... нощните клиенти... не са като дневните... те говорят за други неща... нощните клиенти... приказват глупости когато говорят за сериозни неща... и са сериозни когато редят глупости... например оня ден... имаше клиент... фиркан като талпа... призори... в около пет сутринта... не спря да настоява: „Хайде да

намерим... гроба на султан Мехмед Завоевателя... да го попитаме... защо по дяволите е завоювал този град... мъкнал корабите през хълмовете... толкова хора се превърнали в светци... и всичко заради това тъпо място"... беше пиян... упорит... неотстъпчив... таксиджията разбира се мълчеше... само гледаше... пияният беше проврял глава през прозореца... и крещеше с все сила: „Мехмед султан! Султан Мехмед! Къде си?... Стани и се огледай! Да видиш на какъв хал са потомците ти!“... не млъкваше... богоотдадените мюсюлмани отпразнували се на молитва в ранни зори... бяха ужасени... гледаха таксиджията... таксиджията не знаеше как да постъпи... как да се справи... спря пред участъка... остави пияния на полицаите... по-късно съжали... потомъкът на Мехмед Завоевателя беше добронамерено пиянде... докато го вкарваха в участъка не спираше да се чуди: „Султанът носел обица. Дали е вярно?“... таксиджията се замисли... кой знае... може и да е имал обица... после си каза: „Стегни се, не се връзвай на такива глупости... Великият Мехмед Завоевателя... какво ме засяга... Като че ли нямам достатъчно грижи... та да си губя времето в размишления за обицата му.“... оня ден беше чул по новините... броят на болните в лудниците... бил нараснал драстично... през годината... ей го на жената в таксиджията... и тя беше превъртяла... горката страна... всички ще умрем луди... или безумни!

Онези на задната седалка опитваха да успокоят жената. Мъжът до таксиджията запали цигара с треперещи ръце, запуфка и изпълни колата с

пушек, но никой не искаше да отворят прозорците. Мъжът занарежда:

– Тя ми е балдъза, напусна дома си и от миналото лято е у нас, развод та развод, има три пораснали деца... Като че ли на нейните години е лесно да се разведеш! Жените на тази възраст никога не са работили и печелили, за тях се грижат мъжете им. Мислят си, че е лесно да изкарваш прехраната, ама няма да имат пари ни за хляб, ни за вода, ако се разведат. Казал съм на жена си, че заслужават съдбата си, ама иди ѝ го обясни. Ден и нощ говорят ли, говорят, балдъзата плаче, жената плаче, колко пъти ѝ повторих да не се държи така... не помагаш... сестра ти става все по-зле, говори ѝ за нещо друго, идете на минерални бани, вземете майка си... ще подейства добре на ревматизма на горката жена... ама каквото ѝ да кажа, не ме чува, в къщата има денонощно присъствие на бърборещи жени и момичета, безброй рогнини, които мелят все едно и също, ала не могат да я убедят да не иска развод, та накрая отиде при адвокат и тази сутрин най-сетне получи съобщение от съда, е добре, рекох, хайде да празнуваме, а тя ме изгледа така, сякаш бях отвратителна гадина, и тогава осъзнах, че жената откача, но ако го кажех на жена си, тя нямаше да повярва, по-голямата ѝ сестра не би могла да е луда, нали, после забелязах, че балдъзата се закроти, след вечеря изми съдовете, отиде в стаята за любимото си телевизионно предаване, но този път не го погледна, изпи няколко чаши топло мляко, за да успокои стомаха си, и си легна рано, всъщност тя не беше сънувала от момиче, винаги заспи-

ваше, щом главата ѝ докоснеше възглавницата, ставаше по-рано от всички, приготвяше съвършена закуска от яйца с жълтъци като кайсии, дори чаят ѝ беше по-вкусен, чудесно приготвен, нямаше равна на себе си в кухнята, уменията на жена ми изобщо не можеха да се сравняват с нейните завидни способности, тя изобщо не прилича на по-голямата си сестра, но за какво са тези завидни способности на някой дълбоко нещастен човек, е, разбира се, зет ми съвсем не е прав, така не се постъпва след толкова много години, честно казано, ми е неудобно да говоря за това, настани младото момиче в обзаведена къща, танцьорка в някакъв голям клуб, казва се Синем, миналата година ни я представи, съвсем младо момиче, нищо не казах, защото мислех, че е случайна закачка и ще мине и ще замине, как да допусна, че нещата ще се усложнят дотам, че да се стигне до развод, свърши телевизионното предаване, легнахме си и аз не знаех, че балдъзата не спи, а ни чака да си легнем, та да изхвърчи по нощница и по пантофи с помпони на улицата, все едно е някаква слугиня, а крясъците ѝ ни събудиха, стоеше наред улицата и викаше с все сили, за капак взе да играе кючек, гледахме и недоумявахме, нещо ѝ беше станало, кой знае какво, остави ни в най-близката болница, братко, и срам не срам, ама нали изхвърчахме по пижами, не съм взел портфейла си, нямаме пари да ти платим, подлудиха ме тия хора, ще взема и аз да се разведа, нека живее с лудата си сестра и ревматичната си майка, да правят каквото щат, аз приключих, тези жени изцедиха и последната ми канка живот.

– Не се тревожи за парите, братко, няма проблем. Не живеем толкова галеч – успокои го таксиджията.

Цветовете блед... не... ят, гвиженията се за... ба... вят. Мъжът гъвче нещо. Думите се изтърколват от устата му.

– Ти си винаги наоколо, но след този резил галище можем да останем да живеем тук...

Изважда цигарите от джоба на пижамата. Чувства се неудобно пред шофьора на таксито и се чуди как да му обясни защо е взел цигарите, а не портфейла си. Не може да продума, гърлото му е пресъхнало. Не намира запалката в джоба си. Сигурно я е изтървал в таксито. Или не я беше взел. Не помни как беше запалил последната си цигара. Или това е първата? Потиска се още повече. Докато чака запалката на таблото да изскочи, поглежда към задната седалка. Балдъзата вече не крещи, само диша тежко. От време навреме стене, сякаш нещо я боли. Без да сваля очи от огледалото, шофьорът пали цигара. Дали да пусне радиото... По-добре не, би било неподходящо. Жените прегръщат балдъзата и плачат без глас. Ноцта тъм... не... е, пътят се из... вис... ява. Задушно е. Сваля прозореца до долу. Студено е. Като за сняг. Гъстата цигарена пелена в таксито се изнизва през прозореца досуц пепеляво хвърчило с развята опашка.

Звуците чезнат, вятърът замира.

Звуците изчезнаха, вятърът замря. Пердетата се люлееха като в страшните филми за обитавани от призраци къщи.

– Утре призори трябва да се преместят. Няма да могат да живеят тук – каза Б-В и добави с многозначителна усмивка: – Загубиш ли неприкосновеността си, налага се веднага да изчезнеш!

ПОГЛЕДЪТ

Сънувах летящ балон. В пепелявосивото небе, сред снежнобелите облаци, в сянката на яркожълтото слънце. Бях на покрива. Гледах балона отголу, когато внезапно изви силен вятър. Всички се разтресохме от силата на внезапния вятър. Завихри се катраненочерен прах. Летящият балон се понесе и аз затичах с всички сили по покривите, за да не го изгубя от поглед. Под краката ми се изтърколваха керемиди. Поглеждах наголу, за да видя къде са паднали. Улиците на града искряха и бяха изпълнени с народ. Някои коли се сблъскваха заради въргалящите се на пътя керемиди. Една яркочервена кола, излъскана до блясък, свърна рязко към средата на улицата. Керемидите бяха уллучили предното стъкло и от огромната пукнатина с форма на паяковидна мрежа се вееха тънки стъклени тресчици. Шофьорът ме търсеше, без да знае, че виновникът съм аз. Виждаше ме, но не ме подозираше.

Бял сняг се сипеше върху катраненочерния прах. Вървях по тротоара. Внимателно. За да не стъпя върху тресчиците. Приковах поглед в краката си. Вълнени детски терлици с избродирано птиче. Бях забравила да си обуя обувките. Притесних се. Трябваше да намеря обувки, преди някой да ме види. Витрините бяха пъстри. Балетни пантофки, обувки с пухкава кожена подплата, сандали, боти с връзки, обувки с висок ток, мъжки обувки с кръгли пети, натруфени детски обуцета. Етикетите обясняваха какво представляват. Всички обувки бяха от сладолед. Влязох в един по-голям магазин и си купих обувки с аромат на плодове. Когато излязох, шофьорът на колата с пукнатото стъкло ме погледна с присвити очи. Минах на пръсти пред него. Не ме последва. Тръгнах по тротоара и забелязах летящия балон в сянката на яркожълтото слънце. Носеше се унило. Яркожълтото слънце изгря и аз погледнах уплашено обувките си. Кап, кап, кап, кап...

– Мамо, кажи ù, кажи ù!

Дръпнах се рязко от болката в коляното. Пак бях заспала на неподходящо място. Бях се изпотила. Опитах да се разсъня и усетих мириса на пот. Огледах се да се уверя, че само аз я усещам. Бях в минибуса. Когато се качих, бях единственият пътник. По това време следобед почти нямаше клиенти и колата нямаше да тръгне, преди да се напълни. Затова се бях отпуснала и заспала. Не само че бях преяла на обяд, но за капак изядох две порции крем и нямах сили да се помръдна. Сигурно бях спала доста време, тъй като минибусът беше

вече пълен. Имаше място само за още един пътник. И тогава вече щяхме да тръгнем.

Жената до мен ме гледеше с ъгълчето на око-то си. Вероятно беше усетила мириса на пот. Момичето в скута ѝ риташе коляното ми с металната катарамна на ягодовочервените си обувки. Сигурна съм, че го правеше нарочно. За да ме събуди и за да ме накара да се отместя. Не спираше да мрънка:

– Мамо, кажи ѝ, кажи ѝ!

В съня си се бях разпростряла на седалката. Събирам крака и се дърпам към прозореца. Взимам раницата и я слагам в скута си. На седалката е и пликът с пикантен жълт нахут, който купих, за да си похапвам, докато чакам минибуса да се напълни. Взимам и него, и вече има място. Но майката и детето продължават да недоволстват. Особено майката, чиито жестове красноречиво подчертават, че се чувства доста неудобно. Кръстосва и разкръстосва крака, шушка с торбите, като ги мести ту в полата си, ту под седалката. Притиска детето към гърдите си и казва:

– Ела, миличко. – Сякаш имаше къде другаде да отиде.

Оглежда се, охка и пуфка недоволно. Този тип хора ми е познат. Знам защо се държат така. Свикнала съм. И непрекъснато ги търпя.

За мен, разбира се, е най-добре да взема такси или да се кача в празен автобус. Но такситата нарушават бюджета ми, а както знаете, празни автобуси почти няма. Обикновено се качвам на такси до първия автобус, който е по пътя ми. Избяг-

вам да се качвам в пълен автобус. Ако се реша да изкатеря стъпалата му, започвам да си пробивам път и съжалявам стократно. Вътрешният глас ми казва да сляза и да се прибера. Но това е невъзможно. Под злостните команди на шофьора хората ме бутат все по-навътре и все по-далеч от вратата. Осъзнавам, че няма изход и гледам да избягвам очите на пътниците, които ме зяпат и ме сочат един на друг. Истината е, че мнозина ми предлагат да седна. Това обаче не улеснява нещата. Изчервявам се и потъвам в пот, докато се промъквам към освободената седалка. Винаги се потя в подобни случаи. Зиме или лете, щом се притесня, по гърба ми се лее ледена пот. Сядам и се старая да остана изправена като шомпол, за да не притеснявам човека на съседното място или стоящите до мен хора. Същевременно се опитвам да разбера дали усещат мириса на пот. Не че мога да я излича. Когато мисля за потенето, се изпотявам още повече. Предпочитам да седя до прозореца. Така забелязвам пътниците по-малко и гледам хората навън.

Случва се никой да не ми предложи място и да не мога да седна до прозореца. Тогава, за да избегна зяпането и за да не се съсредоточавам върху мислите на зяпачите, зарейвам поглед и чакам спирката си. Гледам между главите на пътниците, наголу към обувките и закрепените между краката им торби, кориците на разтворените книги, табелите в автобуса, бутоните на автоматичните врати, аварийните ръчки, сгънатите вестници, пръстените на ръцете, стиснали висящите гръжки... Това гледам. Избирам си един обект и не свалям очи до спирката. Дали съм седнала, или права, винаги ми е трудно да се

придвижвам с автобус. За дебели хора като мен минибусите са още по-неподходящи.

Момиченцето стиска парите за билетите и въпреки настояванията на майката не отстъпва и държи тя да ги даде на шофьора. То е едно от онези създания, чиито стаи са били готови и подредени до последния детайл доста време преди евентуалното им появяване на бял свят, дете, добито късно и с много трудности, за което са се молили, за което са изтрили праговете на скъпите клиники в стриктно следване на инструкциите на известни лекари, дълго скъпо лечение, подробни тестове, уморителни разprávии, на ръба на развода, „поне да се сдобием с дете“, и най-сетне успех в последния миг, преди да изгубят надежда, всяка най-малка дракотинка повод за радост, неотменно прикован майчин поглед, купища играчки, хиляди снимки, всяка усмивка поетично вдъхновение, всяко бръщолевене, документирано в тетрадки, снимки в албуми, рамки и портфейли, безспирни хвалби, безкрайни глезотии, винаги придружавана, никога сама. За мен това дете е грозно. Очите му са изпъкнали. Очилата му са големи колкото гъно на буркан – от ония, дето правят очите да изглеждат три пъти по-големи. Детето не спира да се обръща и да ме зяпа. Гледаме се неприязнено, все едно вкусваме оцет. Но ето че чуруликането на една ученичка зазвънтява:

– О, не говорете така. Сигурна съм, че е добро дете. – После добавя с усмивка, сякаш говори на себе си: – Ще ми се да знам името на това красиво момиченце. Хайде, кажи как се казваш.

Жабоокото дете тутакси ме забравя. Обръща се към ученичката, стисва устни, повдига вежди

и добива още по-вкиснато изражение. Мълчи и категорично отказва да изрече името си. Неочакваният му инат амбицира ученичката.

– Е, тогава ще те попитам нещо друго. Знаеш ли да броиш?

Жабоокото кимна отривисто. Но не отваря уста.

– Да ти вярвам ли? Май не знаеш. Такова голямо момиче, а да не знае да брои. Жалко!

В минибуса настъпва тишина. Всички пътници са възхитени от упорството на ученичката. Домакините на задната седалка спират да ключкара, изнервеният имотен брокер спира да говори по телефона, шофьорът затваря прозореца и изключва радиото, уличният шум е заглушен, притихва дори гъждът.

– Знаем! – най-сетне продумва детето. – Знаем!

– Не. Не знаеш!

– Знаем, знаем, знаем, знаем!

Жабоокото тропва с крака. Сутляшено бели чорапки, панделки в косата като за плюшено мече, дебели ягодовочервени обувки и кльоцави крака със стари и нови пъпки от комари, които се клатят напред-назад пред очите ми.

– Знае, как да не знае – обажда се шофьорът, който наблюдава в огледалото.

– Ами тогава нека чуем как брои – ехидно заявява ученичката.

По навик се оглеждам за нещо, в което да зарея поглед до края на мъчителното пътуване. Защо ли чак сега го забелязвам... На задния прозорец виси кукла с ресничеста пола и сламена шапка, с копринена руса коса до петите, с една-

та си ръка прикрива заоблените гърди, а в другата гържи кошница с плодове. Шофьорът натиска спирачките и в лявото око на куклата мига лампичка. В този миг жабоокото започва да брои.

– Едно. Две, три...

И млъква. Всички затаяваме дъх с „четири“ на върха на езика. Шофьорът и младежът на едничната седалка до него, аз, майката и ученичката, домакините на задната седалка и спривавият брокер, всички чакаме с напрегнати усмивки. Дори лъхацият на цветя и парфюм мъж в най-далечния ъгъл до прозореца е полуотворил устни и всеки миг ще каже „четири“. Сякаш се надява, че с изричането на поредната цифра нещата ще потръгнат и ще стигне по-бързо до важната си среща. След малко грозното жабооко се оглежда свенливо и уверило се, че е привлякло вниманието на целия минибус, се обляга доволно на майка си и повтаря:

– Едно, двее, трии, едно, двее, трии, едно, двее, триии...

Главата ми пулсира. Числата демони с лампи на кръста и с метли в ръцете, ослепени с нажежено желязо и с отрязани езици чукат на вратата и подскачат чук-чук, бам-бам, няма никого, не ме чуват. Навеждам се и гледам през прозореца, като си представям, че не виждам онова, което виждам. В това време детето се осмелява и окуражено, брои по-бързо. Доволно е, че е център на всеобщото внимание.

– едноветриедноветриедноветриедноветриедноветри...

Искам да стана. И да се кача в друг минибус. Няма да бъде по-добре. Няма да бъде по-добре и в автобус, и в такси. Не бих могла да ги изтърпя.

Тялото ми може и да се бунтува, но е най-добре да продължа пеша. Ала преди това ще си взема нещо за ядене. Един сандвич с вкусна наденичка с кетчуп и картофена салата ще успокоят нервите ми. Може и една лимонада. Ще сляза от минибуса на някое удобно място. Още не е късно да сляза. Само че ще объркам шофьора. Пътникът, платил два билета за място и половина, ще стане пътникът, платил два билета за нищо. Освен това, ако сляза, майката ще премести грозното жабооко дете на моето място. Отказвам се.

Гладна съм. Улиците са загръстени с коли, гъжгът се усилва, а спирката ми е далеч. Гладна съм. Детето е грозно, с изпъкнали очи, броенето му е отвратително. Гладна съм. Не бива да се навивам повече. Ще изтрая някак до три. Само от едно до три.

– Едно, две, три, едно, две, три, едно, две, три, едноветри, едноветриедноветри...

ЕДНО

Затвори очи!